

ETT STEG I RÄTT RIKTNING

DEN SOCIALDEMOKRATISKA atomkommitténs i dagarna avgivna rapport innebär i både utformning och innehåll ett försök till kompromiss mellan oförenliga ståndpunkter. Trots att det bland kommitténs aderton medlemmar funnits personer med så motsatta åsikter som Per Edvin Sköld, Östen Undén och Inga Thorsson, var utlåtandet enhälligt, vilket onekligen vittnar gott om den taktiska skickligheten hos kommitténs ordförande, statsminister Erlander. Hur svårt det varit att gå balansgång mellan topparna ger dock utlåtandet drastiska exempel på i sina mera allmänna kommentarer. Det råder enighet om att »ett starkt försvar i nuvarande världsläge är ett nödvändigt stöd för utrikespolitiken», förklarar rapporten med tydlig adress till AMSA-anhängarna i partiet. Men denna positiva förklaring luckras upp av ett annat uttalande längre fram. Det heter här, att »svensk utrikespolitik och försvarspolitik kan sägas bygga på grundsatsen, att det är viktigare att minska våra krigsrisker än att öka det militära försvarets styrka». Utlåtandet är besynnerligt, eftersom det ju är en allmän uppfattning, att våra krigsrisker ökar i samma mån

som vi blir militärt svagare, och kan bara tolkas så att man här gjort en eftergift åt nedrustningsanhängarna i partiet.

Också i själva sakfrågan följer kommittén kompromissens linje. Vår utrikespolitiska målsättning utesluter inköp av atomvapen i främmande land, förklarar kommittén, och beslutet om att tillverka svenska atomvapen bör skjutas på framtiden. Detta kan ske utan att man förlorar någon tid, eftersom vi tidigast år 1963 har möjlighet att realisera ett sådant beslut. Ett svenskt civilt atomenergi-program har redan beslutats av statsmakterna för att på längre sikt trygga landets energiförsörjning, och som en följd av detta programs utbyggnad kommer plutonium inte att föreligga i Sverige förrän tidigast i mitten av 1960-talet. Till dess har vi enligt kommitténs åsikt möjlighet att bevara vår handlingsfrihet och får rådrum att avvakta den vapentekniska, militärpolitiska och utrikespolitiska utvecklingen.

Kommitténs hela målsättning bygger på en rad bedömningar, som kan förefalla acceptabla för den allra närmaste framtiden men som måste anses vara mycket ovissa och spekulativa för följande år. På-

ståendet att vår utrikespolitiska målsättning omöjliggör för oss att köpa atomvapen i främmande land gäller visserligen i dagens läge, men situationen kan ju här snabbt förändras. Sak samma är förhållandet med importen av plutonium. Om inte den inhemska konstruktionsforskningen här följer med, är det fara värt att vi inte kan utnyttja de möjligheter, som erbjuds oss. Det är dessutom osäkert om man kan yttra sig så positivt om möjligheterna att till en viss tid framställa plutonium i Sverige, med tanke på de förseningar och förändringar som redan drabbat och också i fortsättningen kan drabba det civila atomenergiprogrammet.

Glädjande är däremot kommitténs syn på det arbete som utförs inom försvarets forskningsanstalt. Här kan man konstatera en avsevärd förändring i uppfattningen från 1958 års riksdagsbeslut. Kommittén förklarar nämligen, att detta riksdagsbeslut om skyddsforskning mot atombombens verkningar tolkats alldeles för snävt. I fortsättningen bör därför denna forskning vidgas inom ramen för fjolårets beslut — även om man därvid skulle komma in på problem som hör samman med kon-

struktionsforskningen för atomvapen. Kommitténs ståndpunktstagande innebär att försvarets forskningsanstalt, som lojalt följt 1958 års beslut, nu får större möjlighet att experimentera på grundval av nya direktiv från regeringen.

Den socialdemokratiska atomkommitténs rapport är på gott och ont. Beslutet om uppskov är allvarligt ur försvarspolitisk synpunkt och vilar på en osäker konstruktion, som lämnar meningsfränderna i fortsatt förvirring. Men samtidigt ger rapporten klart uttryck för partiets positiva vilja att förbereda en forskning, som gör det möjligt att inom några år kunna besluta om tillverkning av de vapen, som är ofrånkomligen nödvändiga för vårt försvar.

Även folkpartiet har nyligen i ett utlåtande fört fram i stort sett samma synpunkter som socialdemokraterna i uppskofsfrågan men dessutom yrkat på en väsentligt utvidgad forskning. Det förefaller därför inte osannolikt att en förnyad enighet torde kunna nås om totalförsvaret, men en förutsettning härför är att alla partier är lika grundligt orienterade i huvudfrågorna, när försvarsfrågan tas upp i riksdagen.